

S poglavjem Skupnost državljanov Republike Slovenije smo končali. Prehajamo na novo poglavje in zato si v zvezke napišite dvovrstični naslov **SLOVENIJA JE UTEMELJENA NA ČLOVEKOVIH PRAVICAH**. Že iz samega naslova lahko sklepamo, da se bomo v prihodnjih urah »pogovarjali« o človekovih pravicah.

Pri vsaki temi napišite enovrstični naslov, ki ga imate navedenega in sledite navodilom oz. rešite naloge, katere lahko skopirate ali pa jih prepisete, če imate težave s tiskalnikom ali pa vam že zmanjkuje kartuše.

SLOVENIJA JE UTEMELJENA NA ČLOVEKOVIH PRAVICAH

Pravica do življenja in svobode

V učbeniku (str. 42) si preberi 1. poglavje Pravica do življenja in svobode.

1. V zgodovini so mnogi voditelji zlorabljali svojo politično in vojaško moč, da so nad ljudmi izvajali zločine. Enega izmed primerov izvedbe zločina nad ljudmi smo obravnavali, ko ste še lahko sedeli v šolskih klopeh. Govorim o posnetku razstave Ane Frank, ki je živel v času druge svetovne vojne. Da si spomin osvežiš ti prilagam posnetek: *Infodrom: Holokavst*, <https://www.youtube.com/watch?v=oFyCnNiwHNs>.

Odgovori na kratko.

- a) Katerih človekovih pravic niso spoštovali oblastniki? **Pravico do življenja in osebne svobode.**
- b) Kdo vse je poudarjal, da ima človek pravico do življenja in svobode? **Književniki in filozofi.**

2. Katere pravice Grki kljub demokraciji niso priznavali ženskam in sužnjem?

Kdaj je nastala ideja o človekovih pravicah?

V učbeniku (str. 43) si preberi 2. poglavje Kdaj je nastala ideja o človekovih pravicah.

1. Dopolni besedilo.

Ideja o **enakosti ljudi** je krožila že v času **starega veka**. V **novem veku** so **razsvetljenci** širili idejo, da bi vsi ljudje ob rojstvo dobili **enake** pravice. Nasprotovali so **privilegijem** in širili idejo o **enakosti** ljudi. Trdili so, da je treba uspeh v življenju pridobiti z **delom** in **izobrazbo**. Leta 1789 so se v Franciji voditelji ljudstva uprli in odvzeli oblast **kralju** in **plemstvu**. Ideji o svobodi in enakosti so dodali še idejo o **bratstvu**. Vse ideje so francoski revolucionarji zapisali v **Deklaracijo o pravicah človeka in državljana**. Ideje so bile skozi čas pozabljene in po drugi svetovni vojni je ostalo jasno, da morajo vse države sprejeti trden dogovor o spoštovanju osnovnih pravic človeka. Svoje ideje so leta 1948 zapisali v **Splošno deklaracijo človekovih pravic**.

Kaj o človekovih pravicah pove etika?

V učbeniku (str. 44) si preberi 3. poglavje Kaj o človekovih pravicah pove etika.

1. Kaj zahtevajo **etična pravila**?

Zahtevajo, da z drugim ravnaš tako, kot bi želel, da oni ravnajo s teboj.

2. Preberi spodnje besedilo *Malala – borka za človekove pravice* in odgovori na vprašanja.

- a) O čem je Malala pisala na svojem blogu? **O življenju šolark.**
- b) Kako so se na njene kritike odzvali skrajneži (talibani)? **Leta 2012 so jo ustrelili v glavo.**
- c) Kakšno pomoč nudi sklad, ki se imenuje po Malali? **Nudi pomoč pri šolanju dekletom, ki prihajajo iz dežel, kjer se izobrazba deklet zanemarja.**

Malala – borka za človekove pravice

Malala Yousafzai je kot 11-letna šolarka v Pakistanu v letih 2008–2009 pod psevdonimom Gul Makai pisala blog o življenju šolark. To je bil čas, ko so bili v njeni domači pokrajini prisotni islamski skrajneži (talibani), ki so nasprotovali pravicam žensk in deklet.

V dnevniku opisuje svojo željo po izobraževanju in izpostavlja pomen izobrazbe za dekleta po celem svetu. V dnevniku je zapisala tudi svoja opažanja in misli ob naraščajočem pritisku talibanskih skrajnežev na vse, ki so bili vključeni v izobrazbo deklet. Tako je dokumentirala strah sošolk, ko so opazile, da nekatere od njih ne hodijo več k pouku, ali pa da so nekatera dekleta v šolo začela prihajati brez šolskih uniform, da ne bi pritegovala pozornosti. Opisala je tudi kako nesrečne so bile s sošolkami pred začetkom zimskih počitnic leta 2009, ker niso bile prepričane, da bodo šolo po počitnicah sploh še odprli. Od nje so se poslavljale, kot da gre za dokončno slovo.

Malalo so skrajneži ustrelili v glavo, ker si je drznila oporekati njihovi zahtevi, da dekleta ne sodijo v šole. Napad se je zgodil oktobra 2012. Oboroženi taliban je vstopil na šolski avtobus in vprašal, kje je Malala. Njeno mesto so izdali prestrašeni pogledi. Deklico je ustrelil v glavo in pri tem ranil še dve sošolki. Šokantni dogodek je iz Malale naredil svetovno znano osebnost. Mediji iz celega sveta so spremljali njeno okrevanje in opisovali njen boj za izobrazbo deklet. Leta 2017 je bila sprejeta na Oxford na študij politologije, filozofije in ekonomije.

Revija Time Magazine jo je leta 2013 razglasila za eno najvplivnejših oseb in bila je prvič nominirana za Nobelovo nagrado. V istem letu je dobila tudi nagrado Saharov, ki jo za prizadevanja za svobodo misli podeljuje evropski parlament. Leta 2014 je postala najmlajša dobitnica Nobelove nagrade za mir.

Malala je soustanoviteljica sklada, ki nosi njeno ime in ki nudi pomoč pri šolanju dekletom, ki prihajajo iz dežel, kjer se izobrazba deklet zanemarja.

Svoje življenje je opisala v delu »Jaz, Malala«.

